

ABONAMENTUL:

Pe un an . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— „
Pe 3 luni . . . 7.— „
Pe o lună . . . 2.40 „
Pentru România și
străinătate:
Pe un an . . 40.— franci.
Telefon
Pentru oraș și interurban
Nr. 750.

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA
Strada Zrinyi Nr.1/a

INSERTIUNILE
se primesc la admni-
stratie.

Mulțumite publice și Loc
deschis costă șirui 20 „
Manuscrisurile nu se in-
napoiază.

ROMÂNUL

Scumpetea.

Arad, 6 Octombrie 1915.

În timp ce soldații monarhiei noastre sângerează pe fronturi, dă lupte îndârjite cu dușmanii, pun țara la adăpost de cutropirile lor, aici acasă este tolerată năpasta unui dușman ce s'a ivit deodată cu începutul războiului dar care amenință acum cu o sdruncinare a vieții economice: **scumpetea**. Zi de zi sute și mii de fabrici confecționează haine și arme pentru soldații din campanie, zi de zi se cheltuiesc peste două milioane pentru scopurile armatei pentruca forța soldaților să fie irezistibilă — însă împotriva dușmanului de acasă nu s'au luat decât măsuri — paliative. Prețul alimentelor s'a urcat înspăimântător și în afară de o infimă minoritate de bogățani exploatare poporația de toate categoriile sociale încurând nu va mai avea ce căuta la piață, căci totul s'a scumpit și se scumpește de necrezut. Necesitățile de toată ziua depe acum deja amenință să nu mai poată fi împăcate la o imensă lume a săracilor din clasele de jos și teroarea prinde să stăpânească sufletele în preajma iernei. În întreagă țara se ridică proteste împotriva scumpirii exagerate a alimentelor, și protestele sunt legitime. Dela izbucnirea războiului groaza scumpetei s'a așternut în suflete dar s'au pus speranțe îndreptățite în recolta anului acestuia.

După indicațiile statisticelor recolta din vara aceasta a fost dintre cele mai bune în întreagă țara și după cât s'a putut calcula ea putea satisface abundant trebuințele materiale până la vara viitoare. Dar atunci de ce scumpetea de astăzi care exasperează până

și pe cei mai bine situați? Cine-s vinovații? Ei pot fi ușor descoperiți, căci constituiesc clasa oamenilor de speulă, a fabricanților cari găsesc destule mijloace pentru a ști exploata stările de astăzi. Pentru articolii de negoț al căror preț maximal nu este fixat, vor statornici ei un preț după bunul plac. Iar dacă prețul este stabilit, pentru a face presiuni asupra autorităților să-l mărească, rețin în magazine articolii până le succede o nouă stabilire, lipsind piața de alimentare. Cazul zahărului este instructiv. Prețul maximal se stabilise, dar pentrucă guvernul n'a constrâns vânzarea lui, marii industriași și fabricile au închis magazinele și au așteptat vremuri mai bune. Glasuri din public au cerut guvernului să ridice prețul maximal al zahărului doar deținătorii vor consimți să deschidă magazinele, și guvernul a și făcut-o, de atunci lipsa de zahăr este mai mică însă este neînchipuit de mare profitul proprietarilor. Acelaș metod se întrebuintează și cu celelalte alimente. Un caz clasic ni-l oferă uzura de ceapă din Macău. Teitelbaum, refugiat evreu din Galiția, împreună cu tovarășii Schwartz și Weber, pe la sfârșitul lunii Iunie, când nu se știa prețul cepei, au acaparat toată producția de ceapă din Macău, plătind deja în ziua primă 30 cor. pentru o mase metrică de ceapă roșie. Când lipsa cepei era generală consorțiul Teitelbaum a impus prețul ce-l voia și la 40 vagoane realiza un câștig de 80 mii coroane. Cu acest sistem refugiatul Ovreu a ajuns la o avere de aproape un milion.

Dar chiar pentru acele alimente al căror preț maximal este stabilit se găsesc mijloace pentru a trage profite imediate. Se va vinde

pe sub mână dacă voim să consumăm din produsele respective.

După recolta frumoasă, abundentă a verei acesteia, în țară scumpetea n'are nici o rațiune de a exista. Cu atât mai mult cu cât, din cauza închiderii atâtor graniți exportul este foarte limitat, aproape redus cu desăvârșire. Rămâne ca autoritățile statului să nu se mulțumească cu paliativele de până acum, ci să ia măsuri aspre împotriva usurarilor cari provoacă neliniște și teroare. Să li se ia terenul de sub picioare, să li se scurteze mijloacele de speulă și îmbogățire la vreme ca aceste, când mai ales fabricanții, marii industriași trebuie să stea la înălțimea situației, să fie cei mai jertfitori și devotați intereselor generale și nu spoliatori condamnabili. Nu noi suntem chemați să scrutăm modalitățile de pedepsire a celor ce vreau acum să ajungă la creangă verde, zicala ungurească. Guvernul se va îngriji să spele în vre-un chip rușinea asta, să dea de urma celor ce zăvoresc magazinele și fac presiune pentru înăsprirea vieții economice a țării, va lua acele „drakonische Strafen” de cari vorbește un ziar pestan.

Pentrucă nu se poate suporta ca în timp ce bravii noștri soldați înfruntă nenumăratele mizerii ale campaniei, jertfesc sănătate, risipesc sânge și viață, pe trupul societății de acasă să trăiască paraziți ca aceștia.

Doar nu suntem atât de scurți la memorie, încât să fi uitat înfricoșatul plan al împătritei înțelegeri de a sdrobi puterile centrale prin foamete. Se pare că adevărați complici ai acestui gând sunt furnizorii și ceilalți gheșef-tari ai zilelor noastre. Ei sunt aici în țară,

Testamentul unui veteran.

— 1915. —

— „Am scris aci chiar eu cu a mea vrere:
Eu n'am copii, nici neamuri. Așadar
Pe micul Ioan, plugar în astă țară,
Il las moștenitor pe-a mea avere.

Căci a știut s'asculte în tăcere
Povestea ce-i spuneam în orice seară,
Cum mi-am pierdut un braț odinioară,
Zdrobind păgâni, așa precum se cere.

Pe bunul Dumnezeu îl rog acum
In ăst războiu să-l ție 'n viață numa'.
Și-i cer atât: Când i-o fi dat să vie,

In zorii stinți ai blândeii diminețe,
Să treacă la locașu-mi de vecie,
Să știu și eu de faptele-i mărețe”.

Craiova, 1915.

Marcel N. Romanescu.

Țarigradul.

Letopisețul românesc despre luarea Țarigradului.

Letopisețul țării românești povestește în chipul următor luarea Țarigradului de către Turci: Când a fost la Aprilie 2 leat 6961 (1453) veni sultan Meemet cu mulțime de oști, cât au umplut marea de corăbii și de galioane, iar uscatul de pedestri și de călărime, cât nu-i lua pământul.

Și așa ocoliră Țarigradul, și începură a-l bate de toate părțile, și zi și noapte până dela o vreme stătură Grecii de osteneală multă și sfârșimă Turcii zidurile cetății despre Galata, și începură a intra prin spărturi, de robea și tăia pe creștini.

Iar Constantin Paleologu văzând atâta stricăciune ce s'au făcut într'insii, s'au dus la sfânta Sofie și s'au cuminecat cu sfintele și de vieată făcătoarele taine ale lui Hristos, și lepădă hainele cele împărătești, și se îmbracă în haine proaste ca un ostaș, și au eșit la războiu cu câțiva boeri, și au dat războiu foarte tare, cât au depărtat și au scos pre Turci afară din spărturi și s'a lovit și cu un sarachin ce era în oastea turcească foarte mare și groaznic ca un uriaș și al doilea Goliat, și unde l-au lovit l-au tăiat drept în două.

Iar când au fost peste noapte i s'au arătat lui videnie dela Dumnezeu, precum va să dea

cetatea în mâinile Turcilor, și ieșind la al doilea războiu, au pierit împăratul și câțiva din boerii lui, și așa luară Turcii Țarigradul, bătându-l 50 de zile, cu multă vărsare de sânge, la anul dela Hristos 1453, Mai 29, într'o zi Martii, indictul 1.

Făcutu-s'au într'aceea și eclipsis soarelui, ca să cunoască toată lumea, că s'au dat împărăteasca cetate în mâinile păgânilor.

Cronica lui Constantin căpitanul povestește în chipul următor luarea Țarigradului:

Iar sultan Mehmet gândi rău asupra Țarigradului, să-l ia, ci întâi au zidit o cetate nouă mai sus de Țarigrad pre Marea Neagră, la care și Grecii le-au dat ajutoriu. După aceea au strâns păgânii oști fără număr, pre apă și pre uscat, și făcând multe vărsări de sânge, au luat Țarigradul la leat 6961, iar dela Hr. 1453 Mai 29.

Acolo au pierit și Constantin, împăratul Grecilor cu toți boerii lui. Când ar citi cineva pre George Frauți, istoricul, carele s'au și întâmplat la luarea Țarigradului, fiind și logofăt mare al împărăției, și au și scris acestea pre amăruntul, mi se pare că nu ar fi fără lacrimi socotind nevoia ce au venit cetății și cetățenilor acelora, unde vaete și țipete, plânsuri, despărțiri unul de altul, și altele ca acestea.

D. Caselli.

ii suferim printre noi, și pe urma operei lor de distrugere a puterii materiale a țării, năpasta cade pe capul nostru al celor mulți, se răsfrânge și asupra celor — zi, noapte — stau veghe neadormită să apere hotarele de cutropitori.

Două interviewuri despre politica României.

D. E. Tavernier, cunoscutul ziarist francez, publică în „Le Temps” dela 30 Aug. v., un articol în care rezumă declarațiile ce i-au făcut dnii Take Ionescu și N. Filipescu asupra politicii României.

Trebuie să menționăm dela început că „Epoca” a spus despre declarațiile dlui Filipescu, că ele sunt rezumatul unei convorbiri care nu era destinată publicității, ceea ce nu infirmă autenticitatea lor, iar din partea dlui Take Ionescu nu s'a produs nici o desmintire.

D. Tavernier spune că la București domnește un calm serios și mult mai impresionant decât agitația din August anul trecut, un calm care seamănă straniu cu calmul hotărârii luate.

Dsa a interviewat pe d. Nicu Filipescu care i-a făcut următoarele declarații:

— Nu merge rău, spui dta. Ai dreptate, căci în definitiv ipoteza cooperării cu Ungaria este exclusă. Deasemenea și neutralitatea e imposibilă; un om când deține destinele țării sale, nu poate să lase să treacă nepăsător, cu voie și pentru totdeauna norocul ce i se prezintă de a îndoi țara. Singura ipoteză posibilă este intrarea României în războiu alături de aliați.

Ceea ce deplâng din toată inima, este ocazia favorabilă care a fost pierdută. Rușii erau pe Carpați ținând ocupate resturile armatei austro-ungare. Puteam să intrăm ușor și să distrugem prin flanc această armată inamică.

Nu i-am fi dat răgaz să se refacă, și în lupta uriașă ar fi fost un prim șampion care ar fi ieșit din arenă prin voința și puterea țării mele. Cincisute de mii de oameni mai mult în Franța n'ar fi fost nimic, aici ar fi însemnat sfârșitul... În loc de asta ei s'au refăcut.

D. Filipescu îmi vorbește de regele Ferdinand: „Dacă ați ști ce demnă e atitudinea lui și cât e de mare. El, un Hohenzollern, nu putea să spună: „So pe Nemți!”

El a spus: „Îndeplinească-se destinele României!”

Și aceste cuvinte aveau altă însemnătate decât toate politicile personale pe cari le fac vecinii noștri.

Relativ la partidul său politic, d. Filipescu mi-a spus:

„Vom fuziona cu takistii! Nu vreau să fiu șef... Găsești că sunt o excepție? Dar ce contează asta azi?... Odată uniți vom forma un mare partid conservator, conservatorii disidenți nu vor mai conta.

Și fostul ministru termină vorbind... și de șeful acestei disidente, d. Marghiloman, îl judecă fără ură, dar nu aprobă, oricare i-ar fi buna credință, politica sa de neutralitate prietenă tuturor.

A jucat (d. Marghiloman este proprietarul unui grajd de curse) Germania, câștigătoare și Franța, plasat: nu e felul meu”.

La d. Take Ionescu ai aceeași impresie; se schimbă doar cadrul.

— Nu gândesc rău de nimeni, îmi spune d. Take Ionescu, dar constat că oamenii nu sunt destul de mari pentru vremurile în cari trăim. La început înțelegeam să se ezite. Acuma ajutorul nostru înseamnă ceva. Năvălitorii sunt oprți în ambele părți; pe al treilea front evoluează și manevrează încă, dar fără a putea atinge vreodată singurul rezultat interesant: zdrobirea unei armate.

Cred că am lăsat să treacă două ocazii: căderea Lembergului și intrarea Italiei; aveam muniții ca să începem, Bulgaria ar fi mers cu noi, sunt convins, dacă s'ar fi făcut dreptate justelor ei revendicări. Dardanelele ar fi căzut și războiul ar fi fost pe sfârșite. Dar s'a făcut, e inutil să mai revenim.

Nu cred că în viitor lucrurile se vor petrece

tot astfel, am credința nestrămutată într'o bună soluție și repede.

Nu pentru azi aștept, dela această intervenție a României, cel mai mare beneficiu, ci după războiu, și acest beneficiu nu ni-l va putea da neutralitatea”.

Hotărârile guvernului, spune „Le Temps”, sunt mai greu de știut. Președintele consiliului a încetat de a mai pune opoziția în curent cu proiectele sale.

Toată lumea știe azi că în iarna trecută a fost un acord între România și Rusia, singură, prin care aceasta din urmă garanta guvernului din București, ca preț al neutralității, proprietatea teritoriilor Ungariei — ocupate de Români — dacă armata română va ocupa aceste teritorii înainte de sfârșitul războiului.

Acest text era destul de obscur: ce înseamnă această neutralitate română care comporta o ocupație militară?

În convorbirile dintre România și tripla-înțelegere este o greșală să se creadă că totdeauna factorul român a fost nehotărît, dimpotrivă, România a dat mereu dovadă de un spirit de consecvență și o hotărîre foarte mare. D. Brătianu a supus cooperarea la două condiții.

1. Să se recunoască exact teritoriile ungare ocupate de Români.

2. Să se procure muniții României.

Din nenorocire, răspunsurile date acestor cereri au variat mult. Și întârzierile erau datorite faptului că atunci când împrejurările erau favorabile intrării României se credea că se poate lipsi de concursul ei.

D. T. Tavernier spune că știe din cercuri autorizate că până în acest moment România nu e angajată în nici o parte.

St.

Situația în Grecia.

Un important discurs al dlui Venizelos.

Cu prilejul deschiderii Camerei grecești, în mijlocul călduroaselor aplauze, d. Venizelos, prim-ministru, a rostit declarațiunile următoare:

Când, după începutul marelui războiu european, camera elenă s'a întrunit, în Septembrie 1914, am avut onoarea de a expune la această tribună care era politica guvernului, față de situația creată de acest războiu. Dar, în Februarie trecut, cabinetul pe care aveam atunci onoarea de a-l prezida, a crezut că o modificare se impunea la această politică, dar, în această privință, s'a găsit în neînțelegere cu Co-roana și a trebuit să părăsească puterea.

După alegeri, fiind chemat din nou la cârmă, și judecând că situația se schimbese în acest interval se hotărî să revie din nou la politica pe care am arătat-o la începutul războiului în Septembrie 1914. Dar, la mobilizarea bulgară nu se putea da un alt răspuns decât mobilizarea grecească.

Sunt dator să înștiințez camera că, după decretarea acestor două mobilizări, asigurări liniștitoare au fost date de ambele părți: d. Radoslavoff a declarat ministrului nostru la Sofia că mobilizarea bulgară nu avea nici un scop agresiv, nici în contra noastră, nici în contra aliaților noștri sârbi, că ea fusese impusă Bulgariei din cauza vecinătății ei cu teatrul de războiu și că nu avea alt scop decât de a face de acum înainte mai posibilă Bulgariei menținerea neutralității ei armată.

Am răspuns că atâta timp cât mobilizarea bulgară va fi lămurită astfel, mobilizarea noastră, provocată în mod firesc de mobilizarea ei, nu trebuia să fie privită nici ea ca având vre-un scop agresiv, ci, ținând numai la menținerea neutralității armate a Greciei. Totuși, cu toate aceste asigurări, situația trebuie să fie privită ca gravă. Cu sistemul modern al armatelor naționale o mobilizare generală, care produce o zdruncinare adâncă în viața economică și socială și pricinuieste cheltuieli colosale, nu poate să se prelungească fără a fi un pericol pentru pace; și acest pericol e cu atât mai mare când unul dintre statele mobilizate nu ascunde că nu vrea să respecte statul quo teritorial stabilit de tratate încheiate între el și vecinii săi.

Nu spun acest lucru spre a descrie situația

sub o aparență pesimistă decât e în realitate, dar nu am nici dreptul de a ascunde țării adevărata stare a lucrurilor, deoarece, dacă noi totți în Grecia dorim sincer menținerea păcii, sunt sigur de admirabila jertfire de sine a poporului grec înarmat gata să apere integritatea și interesele vitale ale țării și să se opună oricărei încercare a vreunui stat balcanic de a se crea o situație precumpănitoare, care ar însemna sfârșitul independenței politice și morale statelor vecine.

Totuși aș fi fericit dacă explicațiunile liniștitoare date de guvernele celor două state mobilizate ar putea duce cât de curând și fără termen la o demobilizare simultană, înlăturând astfel pericolul care pricinuieste în mod firesc prelungirea mobilizării.

D. Gunaris, șeful opoziției a aprobat numai decăt declarațiunile rostite de președintele consiliului și a fost deasemenea aplaudat în mod viu.

De pe frontul italian.

Frontiera italiană, 25 Sept. 1915.

Stim. dle Redactor,

Văzând că vitejii românești nu-s cunoscute publicului român nici pe departe, precum cele ale altor neamuri, de multeori în mod exagerat — sunt date în publicitate, — m'am decis, ca de aci înainte să Vă trimit pentru ziarul „Românul”, mai des știri de pe câmpul de războiu, — fiind batalionul nostru al IV-lea din reg. nr. 33 de inf. în absolută majoritate român, — recrutat chiar de prin jurul orașului Dvoastre.

Sunt convins, că nu comit nici un păcat contra modestiei și a discrețiunii, când în câteva șire Vă voi schița memorabila zi de onoare din 14 August a. c. a batalionului nostru. Urmașii eroilor dela Mortara și Novara — Românașii noștri de acuma, s'au făcut vrednici de ei pe toate câmpurile de bătaie, contra Rușilor, Sârbilor, Muntenegrinilor și a Italianilor, au făcut bravuri cari se țin lanț până în ziua de azi.

Ocupând niște poziții nouă, — încă înspre seara zilei de 13 August a. c. — stăpânit de un profetic presimț, — noul comandant al batalionului, căpitanul Alexandru Vlad, ține o înflăcărată cuvântare soldaților, cari cu deosebită atențiune și mare însuflețire ascultă sfaturile și poruncile luminatului lor comandant. Că ovațiunile ce le-au făcut soldații căpitanului Vlad au fost semnele unei sincere alipiri față de comandantul lor, — o dovedesc faptele crâncenei lupte dela 14 August a. c.

Pozițiile noastre sunt la o înălțime de 2200 m. și în diferite puncte se apropie până la 40 de pași de a Italianilor. Zona atmosferei la această înălțime, nu favorizează creșterea nici unei plante. Munții sunt stâncosi, și prin formațiunea lor, sunt cât se poate de primejdiosi pentru operațiuni militare. Cea mai neînsemnată neprecauțiune poate fi fatală pentru întreg frontul, de aceea ținuta bravă a batalionului, numai de un expert sau martor ocular se poate just aprecia.

Între asemenea raporturi de teren și situațiune tactică — unde nu se poate face o mișcare în distanță sau rocadă — nici de 100 pași, — a fost batalionul atacat sub o durată de 5 ore (dela 5—10 ore înainte de amiază) cu o vehemență ce nu se poate descrie, — de artilerie dușmană de toate calibrele. — Și după ce artileria italiană a dat asupra noastră peste 3000 puscături de tun (în majoritate granate de ecrăzit de 15 cm.) — în nădejdea că în pozițiile noastre nu se mai află nici un soldat viu, ne-a atacat cu infanteria care era cam de 12 ori atâta cât noi. La signalul de alarmă Românașii noștri deschid asupra dușmanului un foc satanic și fără să fi putut ajunge până la pozițiile noastre, dușmanul este silit să se retragă, lăsând pe urmă câteva sute de morți și răniți, de a căror vaete răsuna munții. Nu le-a fost de ajuns Italianilor aceste amare experiențe, seara la 9 ore, folosindu-se de o întunecime ca în iad, cercă să se furișeze târându-se în mâni și picloare, până la pozițiile noastre, sunt observați de noi, lăsați până la o distanță de unde nu mai este pentru ei mântuire, și apoi le-am făcut o primire mai strașnică ca înainte de prânz. Prinși Italianii în cursă, de unde nu au mai avut scăpare, infanteria noastră trece în asalt cu baioneta și curăță terenul dinaintea frontului de ultimele rămășițe ale infanteriei italiene. Furia soldaților noștri, cari au îndurat

focul crud de nainte de amiază — al artileriei dușmane — a exclusiv facerea de prizonieri; dușmanul a tras scurta pentru infamia artileriei sale.

Accentuez, — nu pot îndeajuns ilustra aci, — particularitățile terenului, și greutatea tactică, ce-s de întinpat, cu acestea mă voi ocupa cu proxima ocaziune. După ce-s cunoscute cetitorului aceste lucruri, numai atunci va putea măsura din schițarea fugitivă de mal sus, eroismul soldaților noștri.

Noi am avut relativ foarte puține pierderi, mulțumită deosebitei precauțiuni și înțelepciunii comandanților, și tinutei demne și liniștite a soldaților. Îndeosebi s'a distins din batalion compania căpitanului *Valer de Sandor*, care de altfel prin bravura sa s'a mai distins și cu ocaziunea luptei dela 4 Iulie a. c., când fără nici o pierdere (nici măcar un rănit) prin o deosebită dibăcie și bărbătească ținută, a respins atacul unui batalion italian, care a lăsat atunci pe câmpul de bătaie peste 200 morți și răniți.

Dintre soldați îndeosebi s'au distins sergentul *Alexandru Hord*, din Troaș și fratele său *Lazar*, precum și fruntașul *Nicolae Debeleacu* din Siria, — care a și fost avansat apoi la gradul de sergent — cu toții dela fosta companie a căp. *Vlad*; — apoi caporalii *Urs*, *Crucean*, *Miscu* și *Dragoș*, precum și inf. *Stepan*, dela compania căp. *Valer de Sandor*.

Aceste puține șire servească de informațiuni publicului românesc, despre vitejia soldaților români — și destoinicia comandanților români.

Un infanterist.

A doua întrunire a parlamentarilor români dela „Bulevard”.

Discursurile dlor Dr. Toma Ionescu, Ionaș Grădișteanu. — Bucur Spirescu. — G. Dobrescu. — Take Ionescu și N. Filipescu.

Aflăm din zărele din regat, că a doua consfătuire a parlamentarilor, convocată de dnii N. Filipescu și Take Ionescu, a avut loc Mercuri seara la ora 9 și jum. tot la hotelul Bulevard din București.

D. Dr. Istrati spune că comisiunea parlamentarilor a fost primită de d. prim-ministru, afară de d. general Crăiniceanu, care n'a luat parte în această comisiune.

Dsa citește răspunsul scris al dlui prim-ministru, — publicat de ziarul nostru, — și spune că regretă că răspunsul a fost acesta și nu altul. În urmă, zice dsa, au avut loc discuțiuni cu totul personale între d. prim-ministru și membrii delegației, — pe cari nu sunt autorizat să le comunic.

Discursul dlui Dr. Toma Ionescu.

D-sa spune că e contra propunerii ca parlamentarii să se retragă din parlament în caz când guvernul nu va da satisfacție acțiunii lor. Asta ar fi o dezertare și lupta trebuie dusă până la sfârșit, până la obținerea rezultatelor urmărite... Dacă regele ar vrea acțiune, guvernul nu ar putea rezista. Suntem siguri că o acțiune a noastră bine condusă ar convinge pe rege să ia o altă atitudine. De aceea crede, că acțiunea parlamentară trebuie să se transforme într'o acțiune a națiunii. De aceea să ne adresăm, zice oratorul, M. Sale regelui și să-i cerem să îndeplinească datoria țării, care este mobilizarea imediată.

Din cuvintele dlui Brătianu rezultă clar și lămurit, că d-sa nu poate face mai mult decât face. Sunt convins, că d-sa ar face aceea ce ar vrea, însă nu poate. Putem s'o facem însă noi, prin intermediarul capului statului. Suntem reprezentanții poporului, și ai voinei țării.

Părerea mea e, spune oratorul, că acțiunea noastră dacă s'ar îndrepta numai către guvern, ar fi o acțiune stearpă. De altfel sentimentele regelui ne sunt cunoscute, cu prilejul audienței universitarilor, și am putut constata că ne-a aprobat tot ce am cerut. De aceea avem încredere în demersul nostru energic, dar demn.

Discursul dlui Ionaș Grădișteanu.

În hotărârile de luat, trebuie să ne inspirăm dela însemnătatea momentului. E clipa cea mai primejdioasă, dar poate cea mai mare a istoriei noastre. E în joc însă și existența neamului românesc. S'a zis că mobilizarea e primejdioasă. Dar ea nu e decât o acțiune de apărare. Pretuțindeni vedem, că guvernele caută să se pună de

acord cu voința țării. La noi aceasta e mai necesar ca oriunde.

D. Bucur Spirescu, propune să se ralieze la acțiune și foștii deputați și senatori, pentru ca să se sporească rândurile.

D. G. Dobrescu, spune, că nu e deloc mulțumit cu răspunsul dlui Brătianu.

Discursul dlui Take Ionescu.

Ați văzut răspunsul guvernului la motiunea noastră. Ce se face în statele constituționale? Opinia publică judecă și manifestă părerea ei. Alt sistem nu văd. O acțiune politică nu se poate concentra fără organizare. Să se desemneze deci o delegație din noi, care să poată lucra fără o convocare generală, adecă să aibe mandat din partea tuturor.

Cred, că astă seară, trebuie să spunem că ne menținem părerea că mobilizarea e necesară; între părerea noastră și a guvernului, țara va judeca.

Discursul dlui N. Filipescu.

Sunt de acord, că după ce ne-am adresat guvernului, să ne adresăm țării. Nu suntem toți aci, dar suntem 70, cari am venit aci contra voinței guvernului. E o opoziție formidabilă. Dacă punem și elementul transilvănean, vedem că suntem o forță mare, cum n'a mai fost. Vom învinge, dar să nu avem ezitări. Să mergem, însă, înainte, imediat și ca un viscol să se ridice în toată țara acțiunea noastră.

Propunerea dlui Take Ionescu de a se alege o delegație se votează.

Consfătuirea s'a terminat la orele 10.45.

Manifestația.

Dela Bulevard s'a format un grup care a început să cânte „La arme!” și „Deșteaptă-te Române!” Manifestanții au ocupat piața Teatrului Național, unde au încins o horă. S'au cântat și aci câteva poezii patriotice.

Studentul Gh. Banu, președintele Centrului studențesc, a ținut un discurs entuziast. Luând pildă clipele înălțătoare prin cari trecem, adăogă d. Banu să ne despărțim în mod demn, prin cântece și cântări.

S'au mai ținut câteva cântece naționale și apoi grupul s'a întors înspre Bulevard.

Ajungând la Capșa, unde se afla d. N. Filipescu, au aplaudat.

La statuia lui Mihai Viteazul s'au ținut câteva cuvântări și s'au citit câteva poezii patriotice ocazionale. Apoi grupul s'a dus la d. N. Filipescu acasă unde a făcut o manifestație de simpatie.

În urmă manifestații s'au împraștiate.

Cuvântarea lui Edward Grey în Camera Comunelor.

Sir Edward Grey a rostit următoarea cuvântare în camera comunelor:

Informațiunea oficială pe care am primit'o din partea guvernului bulgar ne vestește că a adoptat poziția neutralității armate în scop de a apăra drepturile și independența Bulgariei și nu are nici un gând agresiv față de vecinii săi.

Ar fi poate folositor de a expune Camerei vederile noastre în privința situațiunii în Balcani.

În țara noastră nu avem nici o dușmănie față de Bulgaria, ci din contră, există un sentiment tradițional de vie simpatie pentru poporul bulgar. Prin urmare, până când Bulgaria nu va merge împreună cu dușmanii noștri, nu poate fi vorba de a întrebuița nici influența nici trupele Britaniei Mari într'o direcție protivnică intereselor Bulgariei și până când atitudinea Bulgariei nu va fi agresivă, relațiunile noastre amicale nu trebuie să fie turburate.

Din contră, în cazul când mobilizația bulgară ar avea de scop o atitudine agresivă în favoarea dușmanilor noștri, suntem gata în înțelegere cu aliații noștri, să dăm amicilor noștri din Balcani tot sprijinul nostru în forma în care îi va conveni mai bine, și aceasta fără nici o margine.

Suntem, bine înțeles, în negocieri cu aliații noștri în privința situației și cred că pot afirma că vederile pe cari le-am expus sunt împărțite pe deplin de ei.

Scopul politiceii noastre a fost de a obține o înțelegere între țările balcanice, înțelegere

care să le asigure nu numai independența lor, dar și un viitor strălucit întemeiat pe principiul general al uniunii teritoriale și politice după principiul naționalității.

Spre a ajunge la această uniune am recunoscut că aspirațiunile legitime ale statelor balcanice trebuie să fie împlinite. Politica Germaniei, a fost de a provoca (!) în interesul ei, vrajba și conflictele între toate statele balcanice. La început, a întrebuițat Austria, spre a arunca Europa în războiu, cu rezultatul următor, că acest imperiu se găsește acum complet subordonat (!) Germaniei și atârână de dânsa.

Turcia, a căror interese ar fi fost garantate prin menținerea neutralității ei, a fost silită (!) într'un mod cu totul gratuit (!) să intre în foc, și după ce a întrebuițat-o astfel, Germania o pune și pe ea în dependență (?)

Ar fi de asemenea, și în mod firesc, politica Germaniei de a întrebuița în acelaș mod oricare alt stat balcanic care ar putea fi impus și i-ar ajuta să ajungă la scopul urmărit. Dar rezultatul natural ar fi că acest stat ar deveni subordonat (!) Germaniei și, deci i s'ar promite o sporire de teritoriu, acest stat ar pierde (!) cu siguranță toată independența reală.

Această politică e absolut contrarie (!) aceea a aliaților; politica lor are de scop de a sprijini aspirațiunile naționale ale statelor balcanice, dar fără a sacrifica independența lor.

Gătre abonații și cititorii noștri.

Cu 1 Octomvrie am intrat în al patrulea cvartal al anului cor. Inoim și de data asta rugăm către stimații noștri abonați să grăbiască achitarea abonamentului la Românu și pe acest cvartal fără să aștepte avizurile noastre speciale căci aceste reclamă cheltuieli și ne răpesc mult timp.

Stimații noștri abonați desigur vor fi mulțumiți cu actualele condiții de editare a Românu și vor ști să prețuiască jertfele materiale ce le facem. Nu vor întârzia să-și îplinească imediat datoria față de ziarul nostru, trimițându-ne suma cu care ne mai restează pe acest an.

Nouele condiții de editare, în 8 pagini zi de zi a Românu pretind cheltuieli nouă cărora trebuie să le facem față pentru a putea menține și îmbunătăți editarea organului partidului național. Și pentru că toate resursele materiale se reduc la abonamente și inserate rugăm pe stimații noștri abonați să facă propagandă pentru răspândirea Românu prin toate păturile noastre sociale, fiecare abonat să se năzuiască a ne aduce un abonat nou.

Rugăm îndeosebi pe cititorii noștri cari fără să fi abonat Românu l'au avut în mână totuș, dela vecin, să nu ezite acum să se aboneze, să jertfească o sumă bagatelă în schimbul unei lecturi bogate ce li-o oferim. Își împlinesc astfel și o datorie personală, căci nu este nimeni îndreptățit să râvniască la folosul unui ziar în chip gratuit.

Stăruim a crede că stimații noștri abonați și cititori vor ști să dea atenția cuvenită acestui aviz și ne vor da mână de ajutor să putem trece teafieri peste împrejurările grele de acum la timpuri mai bune.

ADMINISTRAȚIA „ROMÂNUL”.

Liniște și încredere.

Sub titlul de mai sus, ziarul „Iașul” publică un prim articol din care reproducem rândurile de mai jos:

România se găsește înconjurată din toate părțile de focul războiului.

Suntem ca o sură de paie în mijlocul unei curți ce arde de jur împrejur.

Căde-va scânteaia războiului și asupra noastră?

Vom fi și noi târați în învălmășagul crâncenului măcel?

O minune, numai, ne-ar putea feri. Și această minune nu se arată de nicăieri.

Încotro vom merge?

Nu se știe încă.

Bunul simț și înțelepciunea poporul nostru cere însă — cere cu tărie — ca generația de astăzi să facă suprema jertfă a sângelui nu pentru o glorie deșartă,

Noi, cei mici, nu știm încotro vom fi porniți să ne facem datoria. Aceasta numai cei mari o știu. O știe regele nostru, o știu sfinții Lui.

Vom merge fără murmure și vom pune brațul nostru în slujba patriei acolo unde nevoia va fi.

Deși în timp de pace avem păreri noastre deosebite, în timp de războiu va trebui să avem însă un singur suflet, un singur gând:

Isbânda.

Deci, îndreptându-ne ochii acolo sus, spre Acela care ne va chema în ajutorul patriei noastre scumpe, să așteptăm în liniște și cu deplină încredere hotărârile Lui.

Daruri pentru batalionul IV. al regimentului 33.

Raportul nostru de ieri despre eroismul neîntrecut al Românilor batalionului IV din regimentul arădan 33 a produs adevărată senzație în oraș și în comitat. Colecta, ce am inițiat pentru dăruirea ostașilor aceluși batalion, promite a atinge în curând suma trebuitoare creștinescului scop. Azi am primit la redacție următoarele daruri:

Steiner Ferencz	20 cor.
Leopold Zsigmond	20 cor.
Boksán Károly	2 cor.
Bányász Henrik	2 cor.
Kell Manóné	10 cor.
Elena Goldiș	3 cor.
Ioan Philimon,	10 cor.
Ion Clopoșel	2 cor.
Suma	69 cor.
In numărul trecut	48 cor.
De tot	117 cor.

Rugăm din nou pe cetitorii noștri din comitatul Aradului să ne trimită obolul lor pentru iubiții noștri eroi.

Comunicate oficiale despre mersul războiului.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta, 5 Octombrie. — Se comunică dela cartierul principal:

Pe frontul rusesc: Nimic nou.

Pe frontul italian: Situația neschimbată. Ieri dușmanul nu a mai atacat pe platourile Vielgereuth și La-fraun.

Pe frontul sudoriental: Trupele noastre pornind din luptele de pe Drina au făcut excursiuni în Serbia. De altminteri nici un eveniment mai important.

Berlin, 5 Octombrie. — Cu prilejul atacurilor nereușite întreprinse împotriva fortificației ce se găsește la nord de Loos, Englezii, afară de pierderile simțitoare suferite în morți și răniți, au mai lăsat în mâinile noastre peste 80 prizonieri și două svărlitoare de mine. Partea de tranșeu, pe care au ocupat-o Francezii pe înălțimea la nordost de Givenchy, am recucerit-o ieri. Am capturat cu acest prilej 4 mitraliere franceze. În Champagne, dușmanul a ținut sub foc artileristic mai puternic pozițiunea la nordvest de Souain, unde se putea vedea că dușmanul are de gând să ne atace. Focul artileriei noastre a împiedecat înaintarea dușmanului. La Vauquois l'am prevenit pe dușman cu explozii de mine. Au distrus numeroase mine ale dușmanului. Aviatorii dușmani au aruncat bombe asupra localității Bache-St.-Vaast, ce se găsește la nordost de Meuse. Un cetățean a fost omorât, altă pagubă nu s'a pricinuit.

Pe frontul orientat: Grupul mareșalului Hindenburg: Rușii, după pierderile ce le-au suferit în 3 Octombrie, au reînviat ieri atacurile numai cu detașamente mai slabe,

pe cari le-am respins cu ușurință. La celelalte grupuri nici un eveniment important.

Patrulele rusești, cum am constatat fără a mai avea vre-o îndoială, poartă coifuri germane pentru ca să inducă în eroare trupele noastre. De sine se înțelege că față cu acești soldați ruși, căzând ei în mâinile noastre, procedăm în baza dreptului războiului.

Comunicatele statelor majore inamice Franța.

Paris. — La Nord de Arras; situațiunea nu s'a schimbat. Inamicul nu reacționează decât slab în contra pozițiilor noi ocupate de trupele noastre. Numărul prizonierilor făcuți numai în această regiune trece acum de 1500.

În Champagne lupta se urmează necontenit. Trupele noastre acum se află pe un front întins în fața celei de a doua pozițiune de apărare germană, jalonată de cota 185, la vest de ferma Ravarin, movila Souain, cota 193, satul și movila Tahure.

Numărul tunurilor luate dela inamic n'a putut fi încă complet stabilit; el trece de 70 de tunuri de câmp și tunuri grele, dintre cari 23 de piese au fost luate de armata britanică.

Germanii au pronunțat astăzi în Argonne o ofensivă care a fost complet oprită. În patru rânduri ei au încercat un asalt de infanterie în contra pozițiilor noastre dela Fille Morte, după ce le-au bombardat cu violență cu proiectile de toate calibrele și cu obuze cu gaze sufocante. Inamicul n'a putut atinge decât în câteva puncte tranșeea noastră din primul rând. El a fost oprit acolo prin focul tranșeelor noastre de susținere și a fost respins pretutindeni aiurea cu grele pierderi.

Nimic important de semnalat pe restul frontului.

Anglia.

Londra. — Mareșalul French anunță că au fost lupte serioase pe terenul cucerit ieri de trupele britanice.

Dușmanul a dat contraatacuri înversunate la est și la nord-est de Loos. Am menținut tot terenul câștigat, inclusiv orașul Loos în întregime. Azi, spre seară, am cucerit carierele situate la nord-vest de Halluch, care ieri au fost trecut dintr-o stăpânire în cealaltă. Prin aceste lupte am silit pe dușman să întrebuițeze aci toate rezervele sale, ceea ce a permis Francezilor, cari sunt la dreapta noastră, de a mai continua progresele începute.

Până în prezent am capturat 2600 prizonieri și 9 tunuri, precum și o cantitate de mitraliere.

Azi aeroplanelor noastre au bombardat calea ferată și au pricinuit deraierea unui tren la Loffres, la est de Douat, precum și un alt tren plin cu trupe, la Rosuit.

Gara din Valenciennes a fost și ea bombardată.

Italia.

Roma. — Mici lupte au avut loc la Doso Casina pe povârnișurile septentrionale ale înălțimei Baldo Amalgra. În zona Costonului de pe coastele Rombonului și Botocea pretutindeni inamicul a fost respins lăsând în mâinile noastre câțiva prizonieri. În Conca di Plezzo artileria noastră a respins o coloană inamică care cobora prin valea Koritnica și întâlnind pe Rombon grupa de lucrători inamici i-a adus la dezordine. În Carso spre stânga ocupațiunii noastre infanteriile noastre avansând prin surprindere au reușit să realizeze progrese sensibile în direcțiunea Petrento.

Collano. — În zona dela Cavedali adversarul a încercat din nou câteva atacuri în direcțiunea din Capanna Codec, dar neîntreruptă noastră vigilență și solida rezistență a trupelor noastre au nimicit aceste tentative.

Pe Carso a fost respinsă o înaintare a adversarului spre Selz.

Artileria inamică a asvârlit câteva granate incendiare pe Monfalcone, Mandria și Adria însă rapida și eficace intervenire a bateriilor noastre a redus la tăcere locurile agresorului.

Rusia.

Petrograd. — În regiunea situată la nord-vest de Friedrichstadt, Germanii au atacat fără succes satele Ciuks și Lieger la nord-vest de Biershallen; am ripostat la aceste atacuri prin focuri bine hrănite de artilerie și de infanterie.

În regiunea Dvinsk, bombardarea continuă fără un moment de răgaz. Respingem prin focul nostru atacurile germane. Pe frontul satului Gheteni, dela lacul Sventen până la lacul Medmus, lupta continuă. Câteva atacuri de importanță secundară au avut loc în regiunea satului Koziany.

În regiunea dela nord de Krovo, la sud-est de Osmiany, inamicul a atacat cu energie trupele noastre și le-a respins puțin.

La sud de Pripet, inamicul a atacat în repetite rânduri Czartory. Aceste atacuri au fost întâi respinse dar apoi, grație întârzierilor sosite, inamicul a isbutit să se împingă pe malul drept al apei Styr.

La 28 Septembrie, inamicul, aruncând un potop de foc asupra noastră, a atacat în trei rânduri satul Novolexinatz, dar am respins de fiecare dată pe dușman prin focul artileriei și infanteriei noastre.

La vest de Tarnopol s'a dat un atac de artilerie în urma căruia trupele noastre au cucerit tranșeele inamice și unele puncte de apărare dela vest de Kodaci. După o pregătire cu artilerie, foarte puternică, trupele noastre au dat asaltul și au forțat rețelele de sârme din fața satului Kopucinte.

Serbia.

Nis. — La 29 Septembrie, între 4 și 6 seara, 7 avioane au sburat peste Pojarevat, lăsând să cadă vre-o 60 de bombe asupra orașului și împrejurimilor; un civil a fost ucis, doi militari și trei civili răniți. Pojarevatul n'are nici tabără nici vre-un obiectiv militar.

La 17, între 7 și 8 dimineața, 5 ori 6 avioane inamice au sburat peste Kragujevat, aruncând 30 de bombe asupra împrejurimilor.

Războiul european.

Când i s'a dat Bulgariei ultimatul.

Sofia. — Ultimatul rusesc, la care s'au alăturat și Franța și Anglia, a fost prezentat guvernului bulgar alaltăieri Luni, la orele 5 d. a. Tonul provocător al ultimatului a produs o mare întâritare. În palatul regelui se țin mereu consfătuiri, la care iau parte toți bărbaii de stat conducători și ofiterii mai înalți. Cei inițiați așteptau acest ultimatul. Miniștrii Italiei, Frantei, Serbiei și Muntenegrului și-au cerut actele și au părăsit capitala bulgară, în care a rămas numai ministrul englez, ca să prezinte propunerile din urmă ale antantelor. El a întârziat însă, deoarece hotărârea decizivă s'a luat deja. După știrile sigure, ce au sosit aci, înțelegerea a început să-și retragă trupele de pe peninsula Gallipoli. Se ia ca sigur, că înțelegerea va renunța definitiv la acțiunea sa împotriva Dardanelor.

Imprumut român în Londra.

Frankfurt. — Agenția Havas anunță, că România afirmativ a încheiat un imprumut în Londra, care a și fost ratificat din partea guvernului.

Intervenția Italiei în Balcani.

Frankfurt. — E definitiv hotărât că Italia va interveni în războiul din Balcani, nu prin Macedonia, ci prin Albania.

Bulgaria nici nu va răspunde.

Berlin. — Un personaj bulgar bine informat a declarat reprezentantului din Sofia lui „Telegraf Union”, că Bulgaria probabil nici nu va răspunde la ultimatul rusesc ceea ce va provoca probabil imediata declarare de războiu din partea Rusiei.

Înțelegerea dorește să rezolve criza balcanică.

Viena. — În cercurile diplomatice se pretinde a se ști că înțelegerea dorește să rezolve acum definitiv chestia balcanică. Înțelegerea se va adresa cu un ultimatul către Grecia, al căreia atitudine acum e foarte importantă. Nota pretinde precizarea atitudinii Greciei. Către România se va adresa o notă similară.

Comandantul francez și englez în Nis.

Lugano. — Generalii Hahulton și D'Amade, însoțiți de colonelul Bousquiner au sosit la Nis. Autoritățile din Salonic se arată foarte prevenitoare față de numiții generali.

Soldații ruși pe frontul sârbesc.

Paris. — Jean Hervette scrie în „Echo de Paris”: Dacă guvernul bulgar va refuza să împlinească pretențiunile cuprinse în ultimul, trupele franceze și engleze, cari vor fi trimise în Macedonia, vor avea să arate că suntem una cu aliații, cu prietenii noștri sârbi și greci. Țarul, care e urmașul întemeietorului Bulgariei va trebui să aducă la cunoștință poporului bulgar tradarea, care se comite în numele lui. Soldații ruși vor trebui cu orice preț să lupte în rândurile Sârbilor, dacă lucrurile vor avea să fie hotărâte cu arma.

Grecia ocupă căile ferate.

Amsterdam. — Se anunță din Londra: Guvernul grecesc a ocupat calea ferată Salonic—Monastir până la Kenali, iar calea ferată Salonic—Ūsküb până la Ghevgheli, deoarece autoritățile grecești vor supraveghia aceste linii.

Debarcări de trupe la Salonic și Cavala.

Sofia. — Față cu știrile contrazicătoare se poate constata că de câteva zile înțelegerea debarcării la Salonic puternice transporturi de trupe. În seara zilei de 29 Septemvrie s'au arătat în portul dela Salonic 4 vapoare mari, cari au debarcat deodată cu trupe și foarte mari cantități de muniție. Numărul trupelor debarcate până acum trece peste 20 mii de oameni.

Debarcarea are loc seara târziu în liniștea cea mai mare și în vremea aceasta locuitorilor nu li permis să fie pe stradă și cu atât mai puțin în apropierea portului. Trupele au fost încvartirite în baracile ridicate nu de mult și în cari încap 30 mii oameni.

Telegramele sosite din Roma anunță, că la Cavala, aproape de țărmul bulgar au debarcat trupele înțelegerii.

O nouă ofensivă italiană.

Rotterdam. — Ziarele sosite ieri din Londra anunță că Italienii se pregătesc de o nouă mare ofensivă. Italienii vor ataca mai cu violență linia Isonzo. Artileria italiană a și început o canoadă puternică împotriva platoului Doberdo. Comandamentul italian grăbește cu aceste operațiuni mai cu seamă pentru că înainte de a se lăsa iarna vor avea loc mari atacuri din partea infanteriei franceze.

Legatiunea bulgară din Londra și-a coborât pavilionul.

Rotterdam. — Se află din Londra că de pe clădirea legatiunii bulgare de aci s'a scoborât pavilionul. După „Daily News” este vorba numai de ceasuri ca să se întrerupă relațiunile diplomatice cu Bulgaria, dacă guvernul bulgar nu va contramanda mobilizarea.

Criza ministerială din Bulgaria.

Salonic. — Demisionarea dlor Tonceff și Bacaloff se datorește dorinței regelui Ferdinand de a alcătui un cabinet de concentrare. Regele a trimis pe generalul Jekoff, ministrul de războiu, la d. Malinoff, oferindu-i portofoliul finanțelor. D. Malinoff a refuzat. Atunci regele a poțtit pe șeful democrațiilor la palat. Se crede însă că acesta nu va primi să intre în combinația planuită.

Roma. — Se anunță că d. Tonceff și d. Bacaloff și-au retras demisia, deoarece d. Malinoff n'a crezut de cuviință să se solidarizeze cu politica cabinetului Radoslavoff, primind portofoliul ce-i fusese pus la dispoziție.

Deplină înțelegere între cabinetele elin și sârb.

Roma. — În Serbia se lucrează pe capete la ultimele pregătiri militare. Dealungul hotarelor s'au luat energice măsuri de apărare. Rezerviștii aleargă sub drapel cu mare aprindere. Presa sârbească arată o vie mulțămire pentru purtarea energică a Greciei, ca și pentru asigurările date de Quadruplice.

Se asigură că între cabinetul elin și cel sârbesc domnește cea mai deplină înțelegere, așa, încât Bulgaria, dacă s'ar hotări să atace Serbia, s'ar găsi în fața unui bloc balcanic la fel cu acela cu care s'a luptat în 1913.

Grecia va respecta tratatul de alianță cu Serbia.

Atena. — Primul-ministru d. Venizelos a comunicat camerei, că înțelegerea și-a retracat ultima ofertă ce făcuse Bulgariei. D. Venizelos a mai spus, că Grecia a solicitat guvernul sârb să dea în publicitate textul convenției sârbo-greacă.

— Și până se va face aceasta — a spus d. Venizelos — declar, că Grecia este obligată să lupte contra oricărui stat aliat Bulgariei, care ar ataca Serbia.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 7 Octomvrie 1915.

Moartea eroică a unui ofițer român. După cum aflăm, crâncenul războiului mondial a cerut o nouă jertfă neamului românesc, răpind viața tânărului sublocotenent al reg. de inf. nr. 31 din Sibiiu, Ștefan Ardeleanu, contabilul magistratului Timișoara. Dânsul a plecat îndată la începutul mobilizării la războiu și a luptat mai întâi la frontiera dinspre Muntenegru, de unde apoi mai târziu a fost comandat pe câmpul nordic de războiu, unde astăzi iarnă luase parte la îngrozitoarele lupte din Carpați și se purtase așa de vitejește, încât a fost distins cu „Signum laudis”. Mai pe urmă a fost transferat la regimentul de honvezi nr. 21 Cluj, unde i se încredințase comanda unei companii. În luptele crâncene din Galiția de care a avut parte acest regiment compus exclusiv din Români, sublocotenentul Ștefan Ardeleanu, care era deja propus pentru a fi avansat la gradul de locotenent și a fi distins cu crucea de aur pentru ținuta sa eroică înaintea dusmanului, a fost în 30 August a. c. nimerit de 2 gloante, cari la două zile, adică în 1 Sept. 1915, abia în etate de 29 ani, i-au stins viața. În mormântarea i s'a făcut în comuna B... având parte și de funerariile bisericesti săvârșite de către preotul militar d. Zăchăria Bulzan, care trimițând pe servitorul eroului căzut, la Timișoara, unde locuiesc părintii defunctului, Nicolae Ardeleanu și soția, a avizat pe aceștia despre sfârșitul tragic al fiului lor.

Ștefan Ardeleanu era iubit și stimat din partea tuturor, cari l'au cunoscut.

Afară de întristării săi părinții și cei doi frați ai săi. Constantin Ardeleanu, cassarul băncii „Timișiana” și George Ardeleanu, absolvent de pedagogie, de prezent militar, îi mai deplâng toți prietenii și cunoscuții săi, iar magistratul orașului Timișoara a pierdut printr'insul pe unul din cei mai buni și diligenți funcționari ai săi.

Din spusele servitorului lui Ștefan Ardeleanu reiese, că acesta a ajuns în două rânduri în captivitate rusească, din care însă a fugit. Chiar înaintea morții sale a ajuns întregul său batalion în prinsoarea Rușilor, dar când acesta era să fie invagonat batalionul compus exclusiv din Români, a dat năvală asupra vagoanelor, le-a răsturnat în râul apropiat și s'a războit cu pazitorii lor ruși atâta vreme, până ce a primit ajutoare dela armata proprie, cari l-au eliberat. Rănile letale le-a primit acest brav ofițer român în o luptă care s'a dat pentru capul unui pod de mare importanță.

Cor.

Accidentul căpitanului Zorileanu din armata română. Zilele trecute căpitanul Zorileanu din armata română pe când pleca dela Măneclu—Ungureni spre Ploiești, un jandarm care făcea de pază socotind că aeroplanul este străin, a tras un foc de pușcă asupra dlui Zorileanu. Din fericire glonțul a izbit motorul aparatului care se afla la o înălțime de vre-o 400 metri.

D. căpitan Zorileanu nepierzându-și sângele rece, a aterisat imediat.

M. S. regina Elisabeta la Curtea de Argeș. Se anunță din București: E vorba ca Sâmbătă M. Sa regina Elisabeta să părăsească Sinaia, pentru a se înapoia la Curtea de Argeș, unde va avea loc în ziua de 27 Septemvrie v. parastul cu ocazia aniversării unui an dela moartea mult regretatului rege Carol.

† Henric Zeidner. Primum la redacție anunțul funebral despre încetarea din viață a librarului brașovean Henric Zeidner, care a

decedat acolo în vârstă de 74 de ani. Răposatul a fost tipul diligenței și onestității germane. Comerciant cu vederi largi Henric Zeidner și-a făcut numele său cunoscut și în largi părți românești editând și punând în circulație o sumedenie de manuale și alte cărți românești. Prevenitor și foarte afabil în viață răposatul lasă sincere regrete la toți cunoscuții.

Familiei trimitem condoleanțele noastre.

Un mare teatru popular în București. D. Emil Petrescu, primarul Bucureștiului, proiectează, ca imediat după încetarea războiului și reluarea vieții normale, să ridice un mare teatru popular în care să încapă 5—6000 persoane și unde cel mai scump loc să nu fie mai mult de un leu. În această clădire va mai fi o sală de cinematograful, una de berărie, o sală de concerte și una de întruniri publice, pe lângă că va avea și un teatru de vară. Locul ales e o porțiune de 100 metri din grădina Cismigiu. În acest scop se va forma o societate anonimă în care primăria va fi comteresată aducând terenul și o parte dela public prin subscrierile de acțiuni. Planurile sunt și întocmite.

„Nuschlo romanyesche”... Cineva dela „Românul” a fost astăzi martorul următoarei scene ce s'a petrecut a la poșta centrală din Arad:

Florița Stan din Chisindia la ora 1.30 d. a. venise într'un sullet la secția telegramelor să întrebe românește că „dacă ar trimite o telegramă la notarul din Chisindia ajunge-va acolo până la 9 seara?”, — dar oficianta din serviciu s'a grăbit să-i reflecteze furioasă: „nuschlo romanyesche, beszéljen magyarul, tanuljon meg magyarul!” Femeia stătu buimăcită și se sbuciumă neputincioasă până când o arădană nu-i veni într'ajutor și făcu pe interpretul: explică unguerește oficiantei care crezu că vorbește tot Florița Stan: „látja hogy tud magyarul, csak nem akar beszélni” (vezi că știi unguerește, dar nu vrei să vorbești)...

Adăugăm că bărbatul Floriței Stan din Chisindia a plecat sub arme dela mobilizarea generală — țară astăzi mănâncă pâinea neagră a prizonierului prin Turchestanul muscălesc. Nu-i maniera noastră să facem un proces de conștiință funcționarilor dela poșta din loc după cum se cuvine, la zile ca aceste, dar să ni se dea voie să atragem atențiunea factorilor competenți să intervină

Imensul ținut românesc ce încunjură Aradul utilizează astăzi foarte des oficiile poștale, iar funcționarii publici, ungari, trebuie să servească cu aceeaș onestitate pe toți cari trecventează poșta fără să provoace neliniști...

Și țără să pretindă ca acest imens ținut românesc să știe unguerește pentru a se înțelege cu onorații oficiantii ai poștel. Credem că ni se va da ascultare cel puțin din considerații că poșta este frecventată astăzi pentru a se păstra legăturile celor de acasă cu cei ce sângerează acolo pe fronturi și susțin pe vârful balonetei prestigiul, puterea țării.

Cazul dureros de astăzi credem că va fi printre cele din urmă, dacă nu poate fi tocmai cel din urmă.

Dăruire. D. Ing. Dr. Tr. Pascuțiu, Lt. în res. în Bisamberg a trimis la adm. noastră suma de 5 coroane pentru ajutorarea văduvelor și orfanilor soldaților români.

Mulțumiri!

Procese de agitație. Lui Gheorghe Polit nepotul politicianului sârb Mihaiu Polit, i s'a intentat proces la tribunalul din Seghedin fiindcă a spus către negustoreasa din Neoplanta Elena Kohlmayer când a fost asasinat Francisc Ferdinand: „nu-i nici o pagubă de el”. Tribunalul l'a achitat căci nu s'au putut produce dovezi suficiente, dar a fost tras în fața curții de apel. Consiliul curții de apel din Seghedin l'a osândit zilele trecute cu un an închisoare.

Aceeaș sentință a fost dată economului Nicolae Richin, viceprimar în Cioca fiindcă lui Afta Dugonici care cânta croaște de batjocură la adresa regelui sârbesc îi zisese atunci la 6 August: „nu cânta cântecul acesta pentru că eu sunt Sârb. Rușii și Sârbii acum încep războiul, de-aș scăpa și eu odată de jugul ungueresc!”

Bătrânul Nicolae Guriciu, de 60 de ani, proprietar mic, a semnat la întâiul împrumut 400 cor. În 2 Iulie la casa comunală din Carlova

s'a ținut ședință pentru semnarea la al doilea împrumut. Guriciu a declarat în ședință că el fiind proprietar: „nu dă nici un împrumut statului maghiar chiar dacă îl vor așeza în fața tunurilor”. I-au făcut proces de agitație. La pertractare s'a apărut că n'a putut semna nimic pentru că n'a avut bani, căruța și calul i le-au dus. Tribunalul din Seghedin l'a achitat, deasemeni și curtea de apel.

Soția lui *Gabor Paliti* din Csantavér, a călătorit dela Szabadka la Neoplanta în 21 Decemvrie. Pe tren venind vorba de războiu a început să arunce blesteme pe regi pentru că se războiesc și varsă sângele scump al voinicilor, și a rostit cuvinte ofenzătoare la adresa Maj. Sale. Pentru les-majestate tribunalul a osândit-o la o lună închisoare, iar Curtea de apel i-a sporit osânda încă cu o lună.

În cafeneaua „Pest” din Szabadka proprietarul de restaurant *Gheorghe Ognianov* a strigat în gura mare: „trăiască frații sârbi”. Doi căpitani husari din cafeneaua de peste drum „Bárány” l'au dat pe mâna poliției. În fața tribunalului s'a apărut că n'au știut ce vorbește fiind beat, căpitani însă au garantat că era cu mintea trează. Tribunalul l'a osândit la un an și jumătate temniță. Acuzatul a înaintat apel.

SUSPENDAREA EXPORTULUI DIN ROMÂNIA. Citim în „Steagul”: Din cauza aglomerării excesive la frontiere, a cerealelor, direcția generală a căilor ferate, a dispus suspendarea transporturilor de cereale către granițe până la noul ordin.

Punctul de graniță dela Burdujeni, a fost închis pentru toate mărfurile cari vin din România. Această dispoziție care e numai provizorie a fost provocată de transporturile militare din Austro-Ungaria.

Băncile și exportatorii din Iași au fost înștiințați telegrafic, că autoritățile austro-ungare au suspendat exportul cerealelor românești în Austro-Ungaria.

Se anunță din sorginte bine informată că și punctul de frontieră Râul-Vadului a fost închis. De aproape două săptămâni nici un vagon cu cereale nu mai ieșea prin acest punct.

Ministerul lucrărilor publice a dat ordin ca taxele de magazinaj, ce se percep la frontieră să fie suspendate pe tot timpul cât va dura această stare de lucruri.

Direcțiune generală a vâmlor din ministerul de finanțe, face cunoscut că prin jurnalul consiliului de miniștri se anulează toate autorizațiunile pentru exportul de vite.

Direcțiunea generală a vâmlor din ministerul de finanțe, a primit o telegramă din partea șefului vâmel Burdujeni, că autoritățile austro-ungare, au declarat închis pentru toate mărfurile punctul vamal Ițcani.

Un aparat fotografic cu care se poate lua vederi dela mare distanță și în întunec. După jurnalul „Chicago Herald”, d. Arthur Butts, dintr'un oraș din Statele-Unite, a inventat un aparat fotografic cu care a putut lua vederi dela o distanță de doi kilometri și jumătate, pe o noapte întunecoasă și ploioasă.

Fotografia e tot atât de clară ca și cum ar fi fost luată cu un aparat obișnuit și dela o distanță apropiată. Inventatorul acționează aparatul său actualmente, cu o baterie de șase pile. Cu o baterie mai puternică, susține el, ar putea lua vederi dela o distanță și mai mare. Aparatul s'ar putea întrebuița și pe câmpul de luptă și s'ar aranja astfel ca să nu fie văzut.

Dezertori bulgari. Citim în zierele din București: Un mare număr de dezertori bulgari trec de câteva zile la noi. Alaltăieri noapte au trecut Dunărea la Calafat 800 de rezerviști bulgari. Mulți din ei aveau întreg echipamentul bulgar militar. Au fost aduși 300 din aceștia ieri în Capitală.

Glotașii de 43—50 ani nu vor fi încă înrolați. În mod oficios se anunță că asentarea glotașilor de 43—50 ani se apropie de sfârșit — dar aceste contingente nu vor fi trimise încă pe câmpul de luptă. Dacă războiul se va desfășura mai departe în mod favorabil pentru puterile centrale, ca până acum, glotașii de 43—50 ani vor fi înrolați sub drapel într'un timp mai îndepărtat.

Deoarece prin înrolarea cotingentelor mai

tinere s'a făcut un mare gol în deosebi în rândul muncitorilor agricoli — se va proceda de aceea cu mai multă liberalitate în rezolvarea cererilor de scutire de serviciu militar ale glotașilor de 43—50 ani.

Se desmințește știrea că se vor asenta și cetățenii monarhiei cari trec de 50 ani.

Pentru cei de-acasă. D. *Iosif Moțu* subofițer la reg. 4, com. 6, trimite administrației ziarului suma de 19.60 cor. „pentru ajutorarea familiei unui român pe câmpul de luptă”. Suma aceasta a fost colectată cu tasul la slujirea sf. liturghii de către preotul militar din Oradea mare d. *Victor Popovicu*.

Regele Greciei iar bolnav. *Ziarele italiene reproduc niște informațiuni prin care anunță reîmbolnăvirea regelui Constantin al Greciei. E vorba pare-se de revenirea pneumoniei infecțioase. Presa italiană urează grabnică însănătoșire suveranului Greciei.*

Dragoste și popularitate. Citim în „Ziua” din București: Este caracteristică tocmai acum când anumiți bărbați politici și numai ziare „patriotice”, caută să bage zizanie și neîncredere între popor și dinastie, armata a căutat să-și manifeste în mod entusiast dragostea și venerațiunea față de Casa domnitoare și mai ales față de M. Sa regina Maria.

Ocaziune la această sinceră manifestațiune a dragostei armatei față de coroană, a dat vânătoarea organizată alaltăieri de corpul ofițeresc al reg. 4 Roșiori spre Bănești prin pădurea Cernica și la care au luat parte M. Sa regina, însoțită de d. aghiotant regal Baliff, d. maior Manu, fost aghiotant regal, A. S. R. principele Carol, și principesa Elisabeta, însoțită de două doamne de onoare.

Vânătoarea (Rally Paper) a început la ora 3 d. a. și a fost condusă tot timpul de M. Sa regina, care s'a întreținut mult cu d. colonel Portocală, — călăreț care s'a distins la numeroase concursuri internaționale de călărie din străinătate.

M. Sa regina era urmată peste frumoasele obstacole, peste bălți și prin pădurea învestimantată în haina pompoasă și bogată în culori a toamnei.

În pădurea Cernica călăreții au luat o gustare, după care goana a reînceput. În timpul mesei muzica regimentului a cântat mai multe bucăți, îngânate de ecoul adânc al pădurii.

„Coadă de vulpe” a prins-o A. S. R. principele Carol, care a dăruit-o A. S. R. principesei Elisabeta.

Scrisori eroice de pe câmpul de luptă se publică într'un număr din „La Vie Parisienne”.

Iată una, a unui francez emigrat în Buenos-Aires în Argentina și revenit la glasul patriei, pentru a stropi cu sângele său câmpiile Lorenei:

Domnule director,

Ați avut amabilitatea să mă citați printre raniții din lumea teatrului.

Permiteți-mi să restabilesc faptele. Nu am primit șaptesprezece gloanțe în față: unul singur ar fi ajuns să mă trimită *ad patres*. Am fost atins de șaptesprezece sfărîmături de granată. Mi-am pierdut ochiul drept, e adevărat, dar Franța, care nu-și uită datoriile, îmi va oferi unul nou, de sticlă (article de Paris) și voi putea să plec iar la Buenos-Aires unde conduc de 5 ani un jurnal teatral pe care l-am înființat eu: „*La Lorgnette*”.

Dacă plec, duc cu mine o amintire admirabilă, neuitată dela camarazii și șefii mei. Cu voinici ca acei pe cari i-am cunoscut, cu țărnie și cu răbdare, suntem siguri de victorie. — *A Melchisédec fils*, sergent în armata teritorială.

Expoziția universală dela San-Francisco a fost aceea serbare istorică-culturală, care s'a aranjat cu prilejul legării Oceanului Atlantic cu Oceanul Pacific. Deschiderea canalului Panama, care împreună două oceane, a avut loc, după cum se știe, în Martie 1915. Zidirea expoziției s'a început în 14 Octomvrie 1911 și s'a deschis în 20 Februarie 1915. Deschiderea s'a făcut americaneste. Președintele Wilson apăsând cu degetul un bumb în palatul din Washington a pus în mișcare un curent electric, care a deschis porțile expoziției în depărtatul San-Francisco.

A fost convingerea generală, că din cauza războiului european, statele nu vor fi reprezentate în număr îndestulător, dar s'a întâmplat tocmai contrarul, deoarece

s'au prezentat cu 42 state mai mult decât la oricare expoziție de până acuma. Ne putem face idee despre imensele proporții ale expoziției, când ne gândim că spesele au fost 250 milioane coroane. În decurs de 10 luni au fost aplicați la zidirea acestei expoziții 15.000 oameni. Pentru acoperirea speselor enorme, s'a socotit că vor vizita expoziția 50.000 oameni pe zi, numărul acesta a fost însă întrecut în cele dintâi luni. În ziua deschiderii au vizitat expoziția 200.000 persoane, cari au plătit fiecare câte 50 centime. Această expoziție e cea mai desăvârșită operă a progresului capitalismului modern.

Ultima oră.

TRAFICUL DE MĂRFURI ÎNTRE ROMÂNIA ȘI BULGARIA A FOST RELUAT.

București. — Transporturile de mărfuri între România și Bulgaria au fost reluate, prin via Bazargic—Oborâștea.

Circulația între Sofia și Rusciuk se face numai cu un singur tren, care circulă zilnic.

BULGARIA A REMIS RĂSPUNSUL LA ULTIMATUL ÎNTELEGEREI.

Sofia. — Ieri după amiază primul-ministru d. Radoslavoff a remis răspunsul guvernului bulgar la ultimatul anglo-franco-rus. Se știe, că răspunsul este lapidar și negativ.

Sofia. — Ieri dimineață guvernul bulgar a remis răspunsul la oferta înțelegerii făcută guvernului bulgar la 14 Sept. Guvernul bulgar refuză oferta înțelegerii.

CÂND A FOST SCADENT ULTIMATUL RUS?

Sofia. — Ieri, Marți, la orele 5 după amiază a fost scadent ultimatul cu termen de 24 ore pe care guvernul rus l'a remis guvernului bulgar.

Până în acest moment nu se cunoaște încă răspunsul guvernului bulgar.

O DIVIZIE ȘI JUMĂTATE A DEBARCAT LA SALONIC.

Sofia. — Până în acest moment înțelegerea a debarcat la Salonic o divizie și jumătate.

ȘCOLILE DIN BULGARIA — INCHISE.

București. — Pe cale particulară sunt informat, că în Varna toate băncile și o mare parte din arhivele statului au fost transportate la Sofia.

Școlile toate au fost închise.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

POSTA ADMINISTRAȚIEI.

Hptm. Nicolae Sasu, Feldpost 37. Abon. dv. e achitat din 7/VIII până la 7/XI 1915.

Savu Nistor, Feldioara. Abonamentul dv. e achitat până la finea anului 1915.

Ilie Hotăran, Musca. Am primit 8 cor. Abonamentul dv. e achitat până la finea anului 1915.

Hidroterapie și masaj.

Subscrisul aduc la cunoștința tuturor institutelor de hidroterapie și masaj, că după o praxă îndelungată de vre-o câți-va ani la scalde de primul rang, ași dori de a fi angajat la vre-un institut de cură și sanator ca maser resp. în fachul de sus amintit.

Angajatori sunt rugați a se adresa la

Ru 252^c—8

Gavrilă Rusu,

expert în hidroterapie și masaj.

Bistrița (Besztercze) Sieghofgasse Nr. 5.

LA „LIBRĂRIA CONCORDIA”

ARAD, STRADA DEĂK FERENC NUMĂRUL 20

SE AFLĂ DE VÂNZARE CĂRȚI DE

RUGĂCIUNI, BISERICESTI, LITERARE, POPULARE ETC.

<i>Dor și jale</i> , Cântece din războiu (1914—1915). Cu o prefață de Dr. I. Urban Iarnik	1.—
<i>Cântece din războiu</i> , I Vitejești. Adunate de Dr. D. Cioloca	—40
<i>A. Vlahuță</i> , »Dreptate«. Nuvele	2.—
<i>Munții noștri</i> , »Țara țopilor«. Despre trecutul munților apuseni ai Transilvaniei. Date adunate din autori, manuscrise și tradiții de Rubin Pațiția sen.	1'60
<i>Augusta Rubenescu</i> , »Pentru copii cei buni«. Povestii. Legată frumos	1.—
<i>C. Collodi</i> , »Păcăniile lui Tândărică« (Povestea unei păpușe de lemn) cu 56 ilustrațiuni	1'50
<i>Al. Ciura</i> , »In războiu«	1.—
<i>Henrik Sienkiewicz</i> , »Prinsoarea«. (Judecata lui Jupiter)	—20
<i>Ioan Agârbiceanu</i> , »Arhanghelii«. Roman din viața românilor ardeleni	3.—
<i>Ioan Agârbiceanu</i> , »Schite și povestiri«	2.—
<i>Ion Dragoslav</i> , »Volintirii«	1'80
<i>Delavrancea</i> , »Viforul«. Dramă în 4 acte	2'50
<i>D. D. Pătrășcanu</i> , »Timotheiu Mucenicul«	2.—
<i>I. Irimescu</i> — <i>Cândești</i> , »Pe drumurile cadrilaterului«. Impresii și note	1'50
<i>Haralamb G. Lecca</i> , »Dincolo«. Din Dunăre 'n Balcani	1.—
<i>Goethe</i> , »Faust«. Tragedie. Traducere în versuri de Ion Gorun	1.—
<i>Björnsterne Björnson</i> , »Mary«. Roman tradus de Horea Petra Petrescu	1.—
<i>G. Rotică</i> , »Poezii«	2.—
<i>V. Alexandri</i> , »Poezii populare ale românilor«	1'50
<i>Ion Bârseanu</i> , »Dor pustiu«	1'50
<i>Guy de Maupassant</i> , »Povestiri alese«. Trad. de M. Sadoveanu	2.—
<i>Ion Ciocârlan</i> , »Traiul nostru«	1'50
<i>S. Mehedintz</i> , »Către noua generație«	1'50
<i>M. Sadoveanu</i> , »Floare ofilită«. Roman	2.—
»Povestiri de seară«	2.—
<i>C. Sandu-Aldea</i> , »Ape mari«	2.—
<i>Vasilie Pop</i> , »Iubirea e biruitoare«	2.—
<i>Alexandru T. Stamatiad</i> , »Din trâmbițe de aur«. Poeme	2.—
<i>N. N. Beldiceanu</i> , »Chilia dragostii«	1'50
<i>Ioan Adam</i> , »Vorbe de clacă«	1'25
<i>Cum să trăim?</i> »Sfaturi medicale« de Doctorul F. Grünfeld	—50
<i>M. Maeterlinck</i> , »Ciclul morții« Trad. de A. T. Stamatiad	1'25
<i>N. Iorga</i> , »Oameni cari au fost«. Amintiri și comemorări	3.—
<i>N. Bălcescu</i> , »Istoria românilor sub Mihai-Vodă Viteazul«	2.—
<i>I. A. Basarabescu</i> , »Vulturii«. Schițe și nuvele	1'50
<i>N. Iorga</i> , »Istoria armatei românești Vol I.«	2'50
<i>Ludovic Dauș</i> , »Străbunii« Roman	2'50
<i>Ioan Ciocârlan</i> , »Inimă de Mamă«. Schițe și nuvele	2.—
<i>Björnsterne Björnson</i> , »Synnöve Solbakken«. Trad. de N. Ciotori	1'50
<i>D. N. Ciotori</i> , »Calea Robilor« Povestii	1'50
<i>Octav Minar</i> , »Eminescu în fața justiției«	1.—
<i>Natalia Negru</i> , »Mărturisiri«. Nuvele	2.—
»Fabiola sau biserica din catacombe«	2'50
<i>Constantin I. A. Nottara</i> , »De dincolo de moarte«	3.—
<i>R. Rosetti</i> , »Păcatele Sulgerului«	2.—
<i>Th. D. Speranția</i> , »Alte anecdote populare«	2.—
<i>M. Lungianu</i> , »Zile senine«. Icoane dela țară	1'50
<i>O. Goga</i> , »Din umbra zidurilor«. Poezii	2.—
<i>Nicolae Filimon</i> , »Ciocoi vechi și noi, sau ce naște din piscă șoareci mânăncă«	1'50
<i>I. L. Caragiale</i> , »Teatru«. Opere complete	2.—

<i>Ioan Adam</i> , »Năzuinți«	1'50
<i>N. Petra-Petrescu</i> , »Ilie Marin«. Istorieară pentru tinerime	1'50
<i>Păscălie sau carte de zodii</i> , așezată pe 7 planete. Ediția a patra corectată și înăvuită cu privire la mai multe cerințe. Legată, cu peste 360 pagini	2.—
<i>A. de Herz</i> , »Bunicul«. Comedie în 3 acte	2.—
<i>Em. Gârleanu</i> , »Cea d'ntâi durere«. Nuvele și schițe. Ediția a II-a întregită	1'80
<i>Delavrancea</i> , »Lucașfărul«. Dramă în 5 acte	2'50
<i>Delavrancea</i> , »Liniște. Trubadurul. Stăpâneana odată«	2'50
<i>Delavrancea</i> , »Irinel«. Comedie în 3 acte	2'50
<i>P. Locusteanu</i> , »Suntem nebuni«. Schițe umoristice	1'50
<i>Victor Eftimiu</i> , »Achim«. Tragi-comedie în 3 acte	1'25
<i>Ioan Al. de Lemenyi</i> , »Poezii«	1'50
<i>Dr. Ioan Lupaș</i> , »Viața unei mame credincioase«	—30
<i>Dr. Ioan Lupaș</i> , »Spice din istoria noastră bisericească«	—30
<i>Zotti Hodoș</i> , »Masa ieftină«. Gătirea mâncărilor de dulce și de post. Rețete de bucate simple și bune	1'20
<i>St. O. Iosif</i> , »Poezii«	2'50
<i>Pompiliu Eliade</i> , »Cu privire la Maurice Maeterlinck«	1.—
<i>L. Rebreanu</i> , »Frământări«	1'50
<i>Dr. Valeriu Senl</i> , »Critica unei lecții«. Indrumări practice	—60
<i>Anecdote populare</i> , de Fabiu Sanjoanu	—32
<i>Robinson Crusoe</i> , sau aventurile minunate ale unui naufragiat eu 6 chipuri	—70
<i>Țiganiada sau Alexandria țigănească</i>	—80
<i>Alexandria. Viața, faptele și întâmplările lui Alexandru-cel-Mare Macedonean</i>	—60

Din publicațiunile soc. »STEAUA« à 20 fil. nrul. Nrul.

2 <i>P. Dulfu</i> , »Foloasele învățaturii«.	
4 <i>Ioan Hașeganu</i> , »Grădina de legume«.	
19 <i>George Coșbuc</i> , »Superstițiunile păgubitoare ale poporului nostru«.	
20 <i>Viața și faptele lui Antim Ivireanu</i> , metropolitul Ungrovlahiei.	
22 <i>Em. Gârleanu</i> , »Amintiri și schițe«.	
24 <i>Din legendele neamului Hohenzollern</i> , prelucrare de St. O. Iosif.	
25 <i>Flori și povești</i> de Ioan Dragoslav.	
26 <i>Din Bucovina de altă dată</i> , de Ioan Grămadă.	
27 <i>Românii de peste Carpați</i> de I. Slavici	
29 <i>Povestea cerului</i> de Victor Anestin	
30 <i>Povestiri</i> de I. Agârbiceanu	
32 <i>Ostașii noștri</i> .	
34 <i>Istoria literaturii române moderne</i> de prof. Dr. N. I. Apostolescu	
35 <i>Boalele ochilor și îngrijirea lor</i> de prof. Dr. G. Stănculeanu.	
30 <i>Snoave</i> de P. Gârboviceanu și G. I. Chelaru.	
37 <i>Viața și faptele lui Andrei Șaguna</i> de Dr. I. Lupaș.	
<i>Povestii ardelenesti</i> . Culese din gura poporului de Ioan Pop Reteganul 5 vol.	2'50
<i>Povestii populare din Bănat</i> . Culese din gura poporului de G. Cătană Partea I. și II.	1'10
<i>Calea pocăinței</i> .	—40
<i>Traista cu povești istorice</i> .	—50
<i>Balade populare</i> . Culese din gura poporului bănățean	—60
<i>Inimioara</i> , adică floarea poeziei naționale din cei mai buni sciitori români	—60

<i>Cântece religioase</i> , populare și un bun sfat	—50
<i>Mintea și norocul</i> , precum și alte 12 povești populare	—40
<i>Florea Codreanului</i> , Poveste precum și anecdote, poezii populare și povești	—24
<i>Poezii și cântece populare</i> , din Bănat	—50
<i>164 strigături și uituri</i> , culese din ținutul Zarandului	—24
<i>Cea mai nouă carte de visuri</i>	—40
<i>Istoria lui Arghir și Elena</i>	—30
<i>Dr. I. Iarnik Urban și A. Bârseanu</i> . Doine și strigături din Ardeal. Cu peste 400 pagini	1'30
<i>Păscălie populară</i>	—12
<i>Culegere din cele mai frumoase povești</i> de Ioan Bota	—60
<i>Coriolan Brediceanu</i> , »Peatra credinței«. Istorieară din viața poporului	—50
<i>Coriolan Brediceanu</i> , »Fira«. Nuvelă din popor	—24
<i>Roata norocului</i> , sau aflarea dorinței noastre	—80
<i>Insula morților</i>	—50
<i>Andrei cel răsfățat</i>	—30
<i>Făt frumos din lacrimă</i> . Poveste de Eminescu	—20
<i>Năzdreveniile lui Toporaște</i>	—30
<i>Popa care știe carte și Ion Isteful</i> . Povestii populare	—24
<i>Culegere de diferite cântece</i>	—70
<i>Biblia cea Mare</i> . Sfânta scriptură a vechiului și noului testament. Legată. Cu peste 1000 pagini	2.—
Tot acesta format mare, cu litere mari, legată	6.—
<i>Simbolul credinței</i> , din cuvintele și înțelesul Sfintei Scripturi de Gh. Joandrea (Aprob. de Ven. Cons. Diecezan)	2'50
<i>Noul așezământ</i> , (noul testament) Legată	1'20
<i>Noul așezământ și psalmii</i> . Legată	1'40
<i>Apa tinerețelor și alte povești populare</i>	—40
<i>Cele 4 Evanghelii</i> Legată	—70
<i>Mântuirea sufletului</i> . Carte de rugăciuni. Legată	—80
<i>Cartea psalmilor</i> tradusă după textul original	—10
<i>Sfânta Evanghelie a Dlui și Mântuitorul nostru Isus Christos</i> scrisă de Sfântul Ioan	—10
<i>Sfânta Evanghelie a Dlui în Mântuitorul nostru Isus Christos</i> scrisă de Sfântul Mateiu	—10
<i>Sfânta Evanghelie a Dlui în Mântuitorul nostru Isus Christos</i> scrisă de Sfântul Luca	—10
<i>Carte de rugăciuni</i> pentru folosul și mângăierea fiecărui creștin întocmită de Ierodichonul Danaschin din Sfânta Mănăstire Sinaia. Legată Cor. 2'50 în piele	5.—
<i>Carte de rugăciuni</i> pentru tinerimea evlavioasă de un prieten al copiilor. Cu mai multe icoane. Legată	—44
<i>Cuvinte folositoare și de suflet</i> mântuitoare. Culese din sântele scripturi de Sm. Monahul Isaia. Legată	—60
<i>Rugăciuni pentru soldați</i> . Legată	—24
<i>Culegere de cântări bisericești</i> . Legată	—30
<i>Viața prea cuvioasei maicei noastre Mariei Egiptence</i> . Legată	—32
<i>Cele cinsprezece suferințe ascunse ale lui Isus Christos</i>	—30
<i>Din minunile Maicei Domnului</i> . Legată	—40
<i>Mântuirea sufletului</i> de vămile văzduhului. Rugăciuni	—16
<i>Zidirea lumii</i> . Cele 12 Vineri	—16
<i>Taina celor 12 Vineri mari și rugăciune pentru vremuri grele</i> . Legată	—20
<i>Povățuitor la împărăția cerurilor</i>	—60
Pentru porto să se adauge de fiecare carte	

Pentru porto să se adauge de fiecare carte 10—20—30 fil. (până la 1 kg., sub bandă) însă pentru primirea cărților trimise sub bandă librăria nu ia asupra sa răspunderea, numai dacă se adauge încă 25 fil. pentru recomandare.

TELEFON
NRUL. 750.

CEL MAI MODERN INSTITUT
TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN
UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

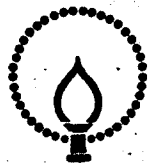
TELEFON
NRUL. 750.

„CONCORDIA“

SOCIETATE PE ACȚIUNI.

ARAD

STRADA ZRINYI. NRUL. 1|a.

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișeie, precum și cu cele mai moderne litere primește spre executare tot felul de opuri, reviste, foi, placate, registre tipărituri pentru bănci și societăți, precum și tipărituri advocațiale, invitații de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunțuri funebre se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări de aceasta branșă dela cele mai simple până la cele mai fine.

**Executare
promptă. :**

**Prețuri :
moderate :**